

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Thaumato-graphiae naturalis classis septima in qua quadrupedum

urn:nbn:de:bsz:31-97032

THAUMATO-
 GRAPHIÆ
 NATURALIS,
 CLASSIS SEPTIMÆ
 IN QUÆ
 QUADRUPEDUM
 ADMIRANDA.

Seneca l. 3. de Ira. cap. 30.

*Fri-volis turbamur & inanibus. Taurum color
 rubicundus excitat, ad umbram aspis exur-
 git. Vrsos leonesque mappa proritat. Omnia
 qua natura fera ac rabida sunt, consternan-
 tur ad vana. Idem inquietis & stolidis in-
 geniis evenit: rerum suspitione feriuntur.*

N. 3

SYL.

S Y L L A B U S

C A P I T U M,

CLASSIS SEXTÆ.

Cap. I. <i>De Alce & Ariete.</i>	Cap. XXII. <i>De Leone.</i>
Cap. II. <i>De Asino.</i>	Cap. XXIII. <i>De Lepore.</i>
Cap. III. <i>De Apro & Archopiteco.</i>	Cap. XXIV. <i>De Lupo.</i>
Cap. IV. <i>De Bove.</i>	Cap. XXV. <i>De Lacerta,</i>
Cap. V. <i>De Bisonte & Bonaso.</i>	Cap. XXVI. <i>De Lynce & Lutra.</i>
Cap. VI. <i>De Camelo.</i>	Cap. XXVII. <i>De Mure.</i>
Cap. VII. <i>De Capra.</i>	Cap. XXVIII. <i>De Mustella & mustella Zabella.</i>
Cap. VIII. <i>De Castore & Colo.</i>	Cap. XXIX. <i>De Ove.</i>
Cap. IX. <i>De Cato & Cuniculo.</i>	Cap. XXX. <i>De Oryge & Panthera.</i>
Cap. X. <i>De Cervo.</i>	Cap. XXXI. <i>De Rana.</i>
Cap. XI. <i>De Cane.</i>	Cap. XXXII. <i>De Rangifero & Rhinoceros.</i>
Cap. XII. <i>De Cercopitheco & catoblepa.</i>	Cap. XXXIII. <i>De Serpentibus variis.</i>
Cap. XIII. <i>De Cyncephalo & chamaleonte.</i>	Cap. XXXIV. <i>De Sciuro & Simi vulpa.</i>
Cap. XIV. <i>De Crocodilo.</i>	Cap. XXXV. <i>De Simia.</i>
Cap. XV. <i>De Equo.</i>	Cap. XXXVI. <i>De Suo & Subo.</i>
Cap. XVI. <i>De Echino.</i>	Cap. XXXVII. <i>De Sue.</i>
Cap. XVII. <i>De Elephantate.</i>	Cap. XXXVIII. <i>De Talpa.</i>
Cap. XVIII. <i>De Glire & Gulone.</i>	Cap. XXXIX. <i>De Tatio & Tigride.</i>
Cap. XIX. <i>De Hyana & Hystrice.</i>	Cap. XL. <i>De Testudine.</i>
Cap. XX. <i>De Hirco.</i>	Cap. XLI. <i>De Vrsos.</i>
Cap. XXI. <i>De Ibice, Ichneumone, & Igrana.</i>	Cap. XLII. <i>De Vulpe.</i>
	Cap. XLIII. <i>De Vnicornu.</i>

ADMI-

A B U
TUM,
SEXTA.
Cap. XXII. De
Cap. XXIII. De
Cap. XXIV. De
Cap. XXV. De
Cap. XXVI. De
Lutra.
Cap. XXVII. De
Cap. XXVIII. De
Cap. & melle
la.
Cap. XXIX. De
Cap. XXX. De
hera.
Cap. XXXI. De
Cap. XXXII. De
& Rhinoceros
Cap. XXXIII. De
mibus veris.
Cap. XXXIV. De
Simi vulpe.
Cap. XXXV. De
Cap. XXXVI. De
lbo.
Cap. XXXVII. De
Cap. XXXVIII. De
.
Cap. XXXIX. De
Tyridis.
Cap. XL. De
Cap. XLI. De
Cap. XLII. De
Cap. XLIII. De

ADMIRANDA QUADRUPEDUM.

CAPUT I. DE ALCE & ARIETE.

Alce fera in Scandinavia quadrupes est, subcineri-
cii æstate coloris, hyeme ad nigredinem vergit,
cornua scabellis idonea, duodecim librarum pondere
singula, duorum pedum longitudine. Labrum ei su-
perius adeo propensum est, ut nisi in posteriora rece-
dens vestigia, pasci nequeat. Morbo infestari sacro
scribunt, dextri posterioris pedis ungula, auriculæ
sinistræ immissa, levari. Retinet eandem virtutem,
si libidine turgenti, mense Augusto, vel Septembri
abscideris. Celeritas laudatur tantum enim die emeti-
tur, quantum triduo equus. Nec leve robur est. Forti-
ssimus quippe anterioris pedis, mors venatoris, ictus.
Aries per sex hybernos menses, in lævo latere capit
quietem, dextro ab æquinoctio verno incumbit. Id
Ælianus prodidit, negant lanii. In Tartariæ regione
Camandu vix asinis minores, triginta librarum pon-
dus cauda æquat, visus in Regis Arabum ædibus, cu-
jus ad quadraginta ascendit. *Vartom*. quadraginta &
semiducentarum librarum ponderis Africanus men-
tionem facit. Addit, faginatiss adeo crassescere cau-
dam, ut seipso dimovere non possint. *l. 9. descript.*
Africa. Frigido temperamento id adscripsit *Cardanus*.
Cum cætera ossa extendi nequeant, propria ne obrua-
tur pinguedine, humorem in caudam transmittit. In
Sardinia nascuntur, qui lanæ loco pilum ferunt capri-
num, & vocantur Musmones. Horum pellibus Tho-
racum loco utuntur. *Sirabol. 5.*

TAm pulchri in Persiæ regno *Asini*, ut unus triginta auti vendatur ponderibus; apud Pygmæos, nostrorum arietum æquant magnitudinem. *Paul. Venet.* In Ægypto tanta tollutiorum velocitas, ut quadraginta passuum millia, uno sine noxa absolvant die. *Scalig. Exerc. 2 17. f. 1.* Parce mergit os, dum bibit. Timor in causâ *Cardano*. Ingentem enim aurium dum conspicatur umbram, ne madefiant, veretur. Reperti apud Afros, qui non biberunt. Mingit, ubi minxisset alium viderit, aut super finum. Naturâ enim segnes, odoris acrimonia extimulat. *Cardan. l. 10. subtil.* Abrosa ab asino vitis palmite, feraciorem provenisse vindemiam, dedit observatio. Rei monumentum Naupliæ spectabatur, ubi lapideus asinus grata posteritatis memoria calvaria, scripsit *Vadimonius: Aldrov. l. 1. de quadr. c. 2.* Depastos cicutam somnus corripit in Hetruria, ut non tantum stupidi, sed & mortui videantur, Fraus inde ad rusticos. Nam multoties semiexcoriati, cum terrore resurgunt. *Mathiol. in Diosc.* Ruunt in stabulum oves, stabulo asinorum si incluseris: percussus vero à Scorpio, si super asino rectus desideat, ad caudam, pati pro se asinum cogit. Signum; quia pedendo moritur. *Merula.* Lac illius in laude. Poppæa certe Domitii Neronis conjunx, quingentas secum per omnia trahens scetas, balnearum etiam folio, totum corpus illo lacte macerabat, extendi quoque cutim credens. *Plin. lib. 15. cap. 40.* Bathylis Cretensis, phisi corceptus, imperato asiniæ carnis esu, restitutus est. Caterum sunt in Scythia, quorum cornu Stygis continet aquam, ferrea etiam transmittentem vasa. In India unicum gerunt in fronte cornu quidam. A morbo præservatur ex eo qui biberit: quin pestilentis si quid assumptum est, potu ex-

tu excernitur. Robur illis tantum, ut equorum in cursu disrumpant latera. Mirus & is erat, qui inter Regis assyriorum ad Ferdinandum Neapolitanum donna, Miraculoso enim pilo, virgato corpore, diversis coloribus, & paribus lineis. *Pontan. de Magnificent.*

CAPUT III.
DE APRO & ARCHOPITECO.

IN Creta nulli *Apri*; in quadam novi orbis parte nostris minores. Caudæ illis tam breves, ut abscessas Hispani putarent, solipedes etiam antierius, posterius bifulci. In quibusdam Scandinaviæ locis, duodecim sunt pedum longitudine. Regulus Salvimontis ingentem habebat, quem cum hero & canibus, ad cornuum concentus venatum exivisse tradit *Scaliger*. *Archopitecus* animal est in America, corpore, supra modum deformi, Hæu: vocant incolæ. Magnitudo illi Cercopitheci, venter ad terram demissus, caput & facies infantis, ejusdem captus imitatur suspiria. Terni pedibus hærent ungues, quatuor longi digitis, magnis Cyprinorum spinis similes, his per arbores rept. Cauda tres digitos longa est. Vivi hominis carnem nunquam degustasse visum, solis foliis, quæ Amahut vernacule vocant, vivere existimant. Hominem deamat mansuetus, humeros subinde ascendens Subdio retentam, nunquam madefactum reliquit *Thevetus*.

CAPUT IV.
DE BOVE.

IN extrema quadam Asiæ provincia, inter extremos Indiæ montes & Cathajum, albi nigrique nascuntur *Boves*, equina cauda, sed pilosiore & ad pedes usque protensa. Pili ejus subtilissimi plumas referunt, &

poscunt precium. *Venet.* In Hispaniolam adducti, tan-
topere crescunt, ut Elephantibus hyperbolice æquen-
tur. *Petr. Martyr in Decad.* In his oris, in quibus hæc
scribimus, pondus sedecies centum librarum excede-
re interdum testatur *Guicciardinus.* 2970. libratum
unum Leydæ vidimus. *Ptolemæus* vero 11 unius ha-
buit cornu, quod tres capiebat amphoras. Gravidæ, in
dextro ut fertur, semper gerunt sinu, gemellos etiam si
conceperint. At qui ex Charadro fluvio, non procul
à Patrensi Vrbe bibunt, mares ut plurimum pa-
riunt; fiet idem, si tempore coitus, vinculo fini-
strum exceperis testem, vel spirante Borea præpara-
veris congressus. *Pausan. in Achaicis.* Nam si dextrum,
vel Austro, scæminam dabunt. Vaccæ per æstatem sæ-
cundiores, pluviosæ hyemis sunt indices. Nec enim
potest scæcundum animal genitali scætere humore, nisi
cælesti commoveatur influxu. *Albert.* Nimis inter-
dum ferociunt. Anno quippe 1551 in Rhetia inter
Duriam & Velcuriam, ex duobus in pratam educæ
pagis, tantum inivere certamen, ut non nisi viginti
quatuor sopiri potuerit cæde. *Gesner. de Quadrup.* In-
stantur interdum plenitudine: ad cujus curationem
incantatione utuntur, in nomine Patris, Filii, Spiri-
tus Sancti vesicam nominantes Narratur de Pythago-
ra eum bovem prope Tarentum aliquot insuffratis
verbis, ita reddidisse mansuetum, ut & sabacea ab-
stinuerit segete, & de terrestri colono urbanus ambu-
lator factus, Tarenti consenuerit placide, de manibus
hominum vitans. *Calius.* Fimi bubuli sufficit libera
à muscis & araneis servat alvearia: sanguis vero vac-
cinus, vulneri infusus, sistit sanguinem; sterqus etiam
aridum ustum tribus cochlearibus potum, hydropicos
juyat.

CAPUT V.
DE BISONTE ET
BONASO.

Bison animal est majus bobus, gibbosum, latissima fronte (duo enim vel tres inter cornua considerare possunt) & crispa villis moschum redolentibus ; Caro ei ætate pinguisima, at fetore allii, quo victi-
tat, viciatur. Robur ingens. Nam & equum & sessorem cornibus ventilat. Sanguinem habet, plus quam purpurei coloris, caliditatis tantæ, ut & ferrum venabuli in omnes partes reddat tractabile, & intensissimis etiam frigoribus intra duas putrescat horas. In Sylva Caledonia humanum adeo horrent consortium; ut attræctatos ab homine frutices, aliquot diebus aversentur, & arte capti, moriantur mœrore. *Cambd. in Scotia.* Genus bisontis Bonasum facit *Gesnerus*, de quo scribitur, quod ferventissimum, insequente venatore, rejiciat stercus. Id vero, ut accidat animalibus, cursus facit. Calefiunt eo intestina, flatus ob calorem excitantur, quibus inclusis, violenta per angustiam fit eruptio, locorum præsertim ex motu si compressio accidit; quin & metum exprimere sepiæ atramentum in exemplo. Philippus Rex Macedonum ad pedem Orbeli montis unum jaculo confodit, cornua sedecim palmarum Herculis religioni data.

CAPUT VI.
DE CAMELO.

Camelus multiplicem habet ventrem, vel quia magni est corporis, vel quia spinosa edit & lignea, providit supremus ut concoqueret. Turbida suavis illi est, nec fluvialem gustat pede nisi turbatam; Africi inedia quinquaginta dierum perpeffa, serotino tempore non attingunt pabulum, sed exoneratos

campus frondibus alit. *Leo Afric. l. 3.* Vitæ terminum centesimus annus claudit, ætatis insolentia si non contraxerit morbum. *Plin.* Indis ad cursum seruiunt, si Philostrato credimus, nec supra vires est, mille stadium una die conficere iter. At genus illud, quod *Ragnail* apud Afros dicitur, centum passuum absolvit milia, modico victu per octo dies iter perpetuans. Cum matre nunquam illis res. Cum pastor ad oblectam admisisset, detecta adeo exarsit, ut eum obtiverit, se egerit præcipitem, *Arist. in admir.* Dociles esse docuerunt exempla. Si quando inter Æthiopiam & Barbariam solito diutius dici protrahitur iter, parcunt defessis flagro: at certa cantilena in tantum concitantur cursum, ut difficultas sit assequi. Visus Alcairi, ad tympani saltare sonum, miro edoctus modo. Iuvenulus quippe in hypocaustum introducit, cuius pavimentum, igneum imbibit calorem. Pulsatur præ fortibus tympanum, caloris hic gratia alterum pedem erigit; continuato per annum exercicio ita assuevit, ut publico datus, calidi pavimenti memoria, ad sonum tympani pedes erigat, & saltare videatur. *Leo Afric.* In terra Gigantum animal est, capite, auriculis, collo Mula, corpore Cameli, cauda Equi. Altitudo illi pedum sex, longitudo quinque, collum Cygneo colore candidissimum. Advectum anno 1558. Middelburgum Zelandiæ, ovis dicebatur Indica, *Allo Camelum* nuncupavit in *Exercitat. Scaliger.*

CAPUT VII.

DE CAPRA.

TRadunt noctu non minus cernere capras, quam die. Ideo caprino jecore, si vescantur nyctalopæ vespertino restituantur visui. Et auribus & naribus respirant, si pastoribus credimus. Philes signum addit, quia naso obstructo nil offenduntur. *Alian.* Avertæ jacent in pascuis Sole in occasum declivi, advertæ aliis horis, & inter cognitiores. Cornu caprinum capi-

piti infirmi supplicum, somnum illi conciliat; rasum cum melle ventris fluxum sistit; adustum lethargicos excitat. In *Egypto* quinos fetus parere dicuntur. In causa est Nili aqua, quæ sterilibus & inopibus lactis propinatur. Syrii revolutionem indicant. Nam quoties cum Sole oritur, in ortum conversæ respiciunt. *Plutarch.* In *Africa* parte tonitruis sunt, & ex villis earum fiunt rudentes: pluvias præsentunt Lybicæ. Nam ut extra *Caprile* processerunt, concitato cursu ad passionem accedunt, mox ad stabulum convertuntur. *Alian.* *Gymanteæ* sex non bibunt mensibus, sed mare intuentes, ore hiantes auras excipiunt, inde levatur sitis. *Mambriya* fert equitantes, sellam & frenum admittit; ad terram illi auriculæ demissæ, cornua revoluta sub ore: *Gesn. l. 1. Quadrup.* *Sylvestres* in *Lybia* boum commemorantur magnitudine, tam agiles, ut in distantissima saliant cacumina, tanta membrorum duritie, ut nec frangant cornua, nec caput diminuant delapsæ. *Alian. l. 14. c. 16.*

CAPUT VIII.
DE CASTORE & COLO.

Morsu potentissimum *Castor* animal est, non prius concursum laxat dentium, quam ossa concrevisse audiverit. *Plin.* Anseris illi posteriores pedes, simiæ priores. Squammoso corio præpinguis tegitur cauda, gubernaculi vice pisces cum persequitur. Noctu prodit ex latibulis, & amputatis arborum ramis circa fluvios, casâs cum superiore tabulato construit, in his crescente aqua habitat. *Albert.* Resecti, maxime placent, uni resupinato inter crura deponuntur. Comprimunt hic ne dilabantur, cauda ad casâstrahunt reliqui. *Colus* quadrupes fera, est apud *Scythas* & *Sarmatas*, magnitudine inter cervum & arietem. Albicat corpore, cursu valet. Naribus potum ad caput trahit, per aliquot dies retinet, adeo ut percaentes aquis agros pabulum facile carpat. *Strab. l. 7.*
Obam.

Obambulant quingenti interdum, ac circa festum Paschatis duo millia simul conspiciuntur. Effodiunt in Martio herbam, hujus odore suam excitant Venetem. ista exhausta resolutis nervis per diei spacium semi-mortui jacent, gustata alia sibi restituuntur. *Gesn.*

CAPUT IX.

DE CATO & CUNICULO.

Cato oculi tam acuti, ut nec in tenebris quicquam fugiat. *Alb.* Felis vero Aegyptii maris, ad Solis rationem, variari pupillas, observatum est. Longæ fiunt in ortu, rotundæ meridie, declivum Sol cum spectat, obscurantur. *Gellius.* Supinus plerumque ludit, undique ut circumspiciat. Absciisis auriculis domi detinetur facilius. Guttas enim, auriculis apertis illabentes, sustinere non potest. Pilus ejus in os hominis si incidit, inhæret. Hinc aggesta materia strumæ ortum acquirunt. In Malabar provincia, inquit *Scaliger*, feles sunt agrestes in arboribus agitantes; de earum celeritate proditum est, saltu potius valere: peculiari vero volatus, idque quod magis mirum est, sine aliis. Membranam ab anterioribus pedibus ad posteriores usque productam tendi; quam dum quiescunt, ad alvum contrahunt. Vbi volare institunt, pedum crurumque agitatione, protenta collectaque membrana, tum sustinentur, tum feruntur, mirabilisque est earum tanquam per aërem currentium species. Cuniculi in Balearibus abundant, inde segeti & campis noxa. *Solin.* Omni mense parient. nec cæcos, statim à partu implentur, ubera quamvis siccante fœtu. *Plin. l. 10.* Lac statim à partu fœmina non habet, priusquam per sex horas cum mare fuerit, avenæ deinde exceperit grana. *Gesn. de Quadrup.* In nova Albione talpas pedibus, caudâ glires referunt, habentq; ab utroque latere sacculum in quem postquam saturati fuerint, reliquias recondunt. *Lacinius l. 6. Amer. c. 20.*

CA-

CAPUT X.
DE CERVO.

Cervos dari albos, cornigeras cervas certum est. Vidit eos Apollonius Paracam Indiae urbem praetergressus. *Philostrat. l. 3.* circumduxit Sertorius, à Diana datam, consilia suggerere mentitus, milites in officio ut contineret. *Gellius.* Cæpit ex his unam Ludovicus Rex Galliae, cumque conjunx Anna Britanna, quid sibi vellet, quaereret; Omnes tales ante fuisse dixit, demptas à Deo propter superbiam Sangui- ni eorum nullæ fibræ: quare non similiter ut aliorum crassefecit. Fel non in jecore, sed aut intestinis aut cauda. Hinc tanta huic amarities, canes ut non attingant. *Plin.* In capite vivos habent vermes viginti interdum, & illos discretos; magnitudo eorum est qui in putridis carnibus. Sub lingua in concavo nasci dicunt, circa vertebram, qua cervici annexitur caput. Natu grandibus os capitis sub oculo si terebraveris, vespas ex humore superfluo concretas evolare conspicias, si Venatoribus credendum, & tunc diutius vivere nequit, nisi serpentum renovetur esu. In cordis basi, inter auriculam majoris ventriculi & urinalem venam os inveniri scribit *Gesner.* De sanguine id cordis esse subrufum, & melancholicum addit, de vapore ob siccitatem in osleam substantiam converso quidam adjiciunt. Subjungunt denique nonnulli non alio tempore inventi, quam eo quod inter duos divæ Virginis festos intercedit dies; hoc est à medio circiter Augusto, ad Idus Septembris Cerva prope semitas parit. Tutam enim se existimat frequentia hominum, ferarum solitudine; Vbi peperit, in volucrum exedit primo, hinc sefeli herbam medicamenti in partu loco habet. *Arist. in hist. Animal.* Mare tranant, classium more, dux antecedit, sequuntur cæteri: capita in mutua reclinantur terga, claudit mox primus agmen, fessas ubi senserit vires, eas ut recol-

recolligat. Serpentem naturæ munere vincit Spiritu enim fortiter attracto, educit è latebris, post procumbentem vorat. Insequitur balneum epulas cancrorum, quæ esus, lachrymæ denique funduntur, in lapidem Bezoart vertuntur effusa. Perit, si his non præmissis biberit, *Gesner.*

CAPUT XI. DE CANE.

Multa in Cane miranda, partus, sagacitas, mortuus, docilitas, fidelitas, & alia. Cæcos gignit cæculos, qui, quo largiore aluntur lacte, & tardius vident; vulgaris tamen terminus septimus est dies, si cito fit; vigesimus, si tarde. Quidam tradunt, si unus gignatur, nono die cernere, si gemini decimo, idemque in singulos adjici, totidemque esse tarditatis luces: ab ea denique quæ fœmina sit ex primipara genita, citius cerni. Optimus in sætu qui novissime cernere incipit, aut quem primum fert in cubile fœta. *Albertus* scribit, visam sibi è mastinorum genere canem, quæ primo novendecim simul peperit, post octodecim, tredecim tandem. Sagacitas ei tanta, ut nunquam canis carnem, ne varietate quidem condimentorum fallacissime temperatam, degulset. In Scorïa genus est quoddam, quod furem persequitur, qui si fluvium trajecterit tranat & idem, in adversam ubi appulit ripam, tamdiu in gyrum procurrere non cessat, donec odoratu vestigia assecutus fuerit. *Gesner.* Rabidi morsus & mire venenatus & lethalis est. (corripitur autem rabie circa caniculares menses, ex nimio dentium dolore; restituitur sibi, si, helleboro cum polenta comesto, evomerit) Vrina enim rabidi calcata, maxime nocet ulcus habentibus, & observatum aggregari vulnera illorum introitu qui unquam fuerint canis dente læsi: iidem gallinarum incubatus, pecorum fœtus abortu vitiant. Recruduit cuidam duodecimo post mortuum anno in brachio vulnus. Et intra biduum obiit.

Albertus.

Albert. Hydrophobia inprimis admorfos vexat, & quod magis mirum, septennio quamvis latuerit. Libera- rum se existimabat quidam aqua marina lotus; post aliquot tamen menses ligni cornui contactus morbum reduxit: *Gesner.* Quin in urina illorum canum appa- rere, dicuntur capita. Docilitatem & fidelitatem quod spectat, multa suppetunt exempla. Advocabat servos Francisci Marchionis Mantuæ canis; trahunt currus, sarcinas in itinere portant in Ibsifbur regio- ne Tartariæ. ferebat Lovaniensis apud *Lipsium Cent. 1. ad Belg. Epist. 44.* Bruxellas literas, referebat & in- de; Bruxellensis pecuniam ad macellum, carnem è macello domum portabat: propugnabat contra impe- tentes eandem partem de præda atripebat victus. Rhodi Christianos à Barbaris dignoscebant. *Gabell. in Hi- stor.* Agytæ cujusdam sub Iustiniano principe, proje- ctos in medium annulos unicuique reddebat, mari- tam, viduam, virginem, prehensa notabat veste. Deni- que quidam apud *Plutarchum* hominis veneno tollen- di referebat speciem. Fidelitatis egregiæ admirandum exemplum, apud *Scaligerum* in exercitationibus legi- tur: cujus fide & verbis idem appono. *Offensus amici sive potentia sive perfidia quidam regis aulicus, eum ex insidiis obruncat, atque in avio agro sepelit: Venaticus canis ibi tum forte hero comes fuerat; u amore victus diu sedit in tumulo. Posteaquam fames pietatem superavit, atque in aulam sine domino reversus est, rati illius contu- bernales bestiam temere vagari, cibum ei dari jubent. Satur ille ad tumulum redit, it, redit toties, ut primum suspicio invaderet animos incerta quædam ac fluctuans: mox etiam certi esse viderentur, heri id fieri desiderio. A- beuntem persecuti, deprehensio telluris tumore effossim ca- daver atque agnitum afficiunt sepultura. Canis exequiis peractis, socius sit eorum, quibus fuerat dux ad pervestigandum. Tandem aliquando in aulam, ubi homicidæ re- disisset, eum conspicatus canis, magnis illico editis latrati- bus agre ab impetu cohibetur, quo tanquam indice, aucta suspicio, in multorum animis certa fides evasit. Cæte- rum bestia perseverantia in ejus odio atque persecutione,*

etiã

NDA
unere vixit spin
uocetis, postquam
m epulis canum
luntur, in laudib
is non præmitti

XL
N E.

us, sagacitas, m
lia. Cæcos pigra
acte, & canum
rimos est dies, si
m tradunt, si us
si decimo, idem
e carditatis lues
cipata genita, e
illime cernere
ole fata. Alter
genere canem, q
post octidua
na, ut non paco
condimentum
In Scoria gen
ut, qui si florum
lam ubi appulsi
cessat, donec
Rabidi morali
corruptore auro
limbo decem di
cum polenzæ cor
si calcaza, m
vatum aggregat
tu fæctis canibus
us, precorum bes
tem duodecimo part
Et ita bilis

etiam regem movit, ut juberet hominem causam dicere. Ille negare factum, persistere inficiatione. Canis ejus orationem latratibus atque insultibus obtrurare: ut eam interpellationem pro facinoris exprobratione, quotquot aderant interpretarentur. Eo res deducta est, ut jussu regis homicida cum provocatore singulari certamine dimicaret. Picta est canis victoria in cœnaculo quodam regio. Pictura vetustate dilutior atque obscurior facta, regum mandato, semel atque iterum restaurata est.

CAPUT XII. DE CERCOPITHECO, & CATOBLEPA.

IN Prasiâ regione Cercopithecî, maximis canibus vix cedunt magnitudine. Cauda quinque cubitorum est; ex fronte propendent comæ, barbamque promittunt, ingenita quadam mansuetudine. *Strabo l. 15.* Sunt & alii miræ magnitudinis, forma hominis: Cruribus siquidem, virili membro, facie agrestem representant hominem, toti alias pilo obsiti. Amant pueros & mulieres, in harumque ruere conantur amplexus, *Cardan.* Communes noti sunt, hi testiculos habent, cærulei & viridis coloris. cum spicas depascunt, unus in campo decubat, edit clamorem percepto agricola, cæteri fugiunt. Crocodilum tantopere abhorrent, ut ne longinquum quidem pellis ejus conspectum ferre possint. Cum aliquando id experiretur *Gyllius*, cum tremore, & alvi dejectione vinculis quamvis constrictos, per ignes & aquas, furenter evadere voluisse, observavit. In Cariai orâ genus quoddam è ramo in ramum insilit, ac si volaret, apro infestum. Nam in admotum furibunde insilit, & cauda circumligavit. Tauro similem *Catoblepam* prodidit *Alian. l. 3.* truculentam eandem, terribili aspectu, oculis sanguine suffusis terram spectare. Mortiferas depascitur herbas, ac simul ut taurino aspectu conspexit, horret, jubamque etigit. Hac elata, apertisque labris horrendum quid-

quiddam emittit de gutture, ut aër supra caput inficiatur, & ab aliis haustus vocis auferat usum, lethalesque convulsiones inducat. Rem ita esse, per Marii milites cognitum. Cum enim feram esse putarent ovem, strictis in eam repetitis vicibus incurrere gladiis: sed necati naturam detexere belluæ. Occisa post per Nomades equites, & ad Marium adducta est.

CAPUT XIII.

DE CYNOCEPHALO,
& CHAMÆLEONTE.

Cynocephalus animal est capite canino, forma hominis, piscationis peritissimum; toto enim die aquæ immersum, cum magna piscium copia emergit. Veste indui mitissime gaudet, hominum nulli nocet. Indorum linguam intelligit, boves denique lactis causa mansuete pascit *Plin. l. 7. c. 2. Strabo l. 15.* Duo in eo maxime mira. Primo, quod duobus anni æquinoctiis, duodecies in die, per singulas horas urinam reddit, noctu idem faciendo. *Precios. Iohan. in Epist. ad R. P.* Vnde imago apud Ægyptios Cynocephali in horologiis urinam mittentis. Alterum est, quod ubi aliquanto tempore Luna cum Sole congregiendiens, exera est luminis, mas nequicquam intuetur, nec vescitur sed demisso in terram persistit vultu: femina etiam nusquam oculos contorquet, misso insuper è genitali vase semine. Ideo adhæc usque tempora in sacris nutriuntur, ut Solis & Lunæ conjunctionis ex iis cognosci possit tempus. *Chamæleontem* Africa gignit, frequentiore India. Quinque digitos in pedibus habere dicitur, quibus stat passis, curvat eos ubi teretibus incumbit furculis. Mutat colorem subinde, & oculis & cauda & toto corpore; redditque semper, quemcunque proxime attingit, præter rubrum candidumque; defuncto pallor inest. *Plin.* Aërem illi aliquando pro cibo certum est. Nam & annum integrum inedia tolerat, & excepta hiatu aura, clausisque malis

tur-

turgidum ventrem ostentat. Fuere, qui obversum ad solem haurire radios, eosque hiantem sequi dicerent. Muscas venari ex Zandio habemus, qui etiam addit dissectam à se linguam palmi inventam longitudine, cavam & inanem; in summa acetabulum cum mucoco; hoc tulisse prædam. *Card. de subtil. Alexander Myndius* contra famelici serpentis impetum sic se munire ait. *Festucam bene latam & validam tenet, sub qua ceu clypeo se versans contra hostem serpentem venit. Serpens, quia festuca lasior est, quam oris biatu ab eo separari possit, & chameleontis membra reliqua firmiora, quam ut morsibus ladatur frustra se fatigat.*

CAPUT XIV.

DE CROCODILO.

Crocodilos Ægyptus alit, sed non æquè noxios. Furibundi versus montana, à Cairo ad mare mites; piscium illud facit defectus, præmium hoc occisi. Cuique enim, grandiores in urbem deferenti, decem aurei nummi numerantur de fisco. Nilo etiam ad alveum deducto, fame pressi in insidiis luto obvoluti latent, accedentes cauda percussos strangulant. Tantum in ictu robur, ut quatuor grandioris animalis crura, uno perfrerit. *Martyr.* Vnum ovum anferis edunt magnitudine; ad maximum tamen incrementum, minima origine decurrunt. Duodeviginti pleurumque excedunt cubitos. Psammetichi tempore viginti & quinque. Viginti sex Amasidis. *Plin.* Legitimum iudicant fortum, si quid simul atque exclusus est rapuerit. *Ælian.* Lingua eis adhæret tora, causa apud *Arist. l. 2. de partibus anim. c. 7.* Satellitem ejus trochilus agit, hostem Tentyritæ. Discutit ille dormienti somnum, Ichneumonis ubi conspexit insidias, & intra patulas fauces admissus, intra septa denticum rostro excerpit carnes; quando avolare debeat, inclinata superiori mandibula præmonetur *Plutar. Plin. 8. 25.* Flumini hi innatant, dorsoque equitantium modo im-

do impositi, clavam uti ingerunt, ac voce sola territis, cogunt evomere recentia corpora ad sepulturam. Hinc in illorum nulli insula olfactuque solo hominum fugantur. Ite quomodo pugnet, historia ejus ostendet.

CAPUT XV.
DE EQUO.

EQuas in Lusitania vento concipere refert Varro. Plinius & Solinus partu evanido affirmant. Natos quippe pullos non plus triennium vivere. Fabulas appellat Iustinus. In Hispaniola insula, decimo postquam natae sunt mense concipiunt, & gemini saepe in unico partu. Petrus Martyr. Sterilu concipiet, inquit, Aldrovandus, si fascem porrorum in pilo rufum vini cyatho perfundes, & cantharides versicolores numero duodecim ex aqua biduum oriculario chlystere in vulvam ingeres, postquam defluerit, bis genitales locos elues. In Provincia Belasicae tam durarum sunt ungarum ut soleis non muniantur: apud Ambes tanta celeritatis ut intra *υξιν* centena millia itineris conficiant. Ludov. Roman. l. 4. Navig. & talem in Alanico bello à Probo principe captum Historici referunt. In Attesia natus Mellomi arcis Toparchae, grandi forma, cornibus eminentibus; saltus ejus adhuc ostenditur pedum sexaginta. Lipsius Cent. 3. ad Belg. epist. 56. Sat diu vivunt; Vili enim attigisse annum quinquagesimum: sexagesimum excessisse scribit Albert. septuagesimum Solinus & Niphus. Notatum adversimus, inquit idem, apud Opuntem nomine, Equum ad gregariam Venerem durasse annos quadraginta. Camelum adeo reformidant, ut nec speciem ejus intueri possint, nec sentire odorem. Hinc Cyrus contra Cræsum pugnaturus, equitatu aciem illorum opposuit. Herodos. Scribit Plinius, vestigia lupi calcata equis in cutribus adferre torporem. Alianus vero addit, si lupi calcaneum, currum trahentes, conculcent, sisti, tanquam cum qua-

370 ADMIRANDA
 quadriga conglaciatos. Caro illorum sapit Tartaris, & apud Persas in conviviis divitum apponebatur assa. Moschi olim Tartarorum servi, potum lactis equini, illis tributum petentibus per ducem suum in itinere offerre consueverant. Sudor abortum infert puerperis, etsi cultelli calefacti eum imbiberint, adeo inficiuntur, ut locus ab iis vulneratus, sanguine ante mortem animantis manate non desinat. *Albert.* Lachrymatos produunt exempla. Cæsar triduo ante obitus diem fientem suum invenit: Cardanus etiam Osturconem suum ubertim flevisse testatur, æstate præsertim. Tam denudociles sunt, ut nec Alexandri Bucephalus, nec C. Cæsaris Asturco à quoquam regi potuerit, dominum si excipias. In Olandia Gothici maris insula visi qui ad tympani sonitum gressu glomerante, choreas exercuerunt. De simili sic *Scaliger*: Equum pusillum deformem circumducebat ægyptia quidam; cuius jussu, interdum nutu, omnia faceret: ambulare, succissim propere, currere, saltare, vel quadrupes, vel bipes. Vinum bibere vidimus in clunibus sedentem, anteriores pedes ad pateram ferre: pelvim seu mallusum cruribus sustinere, quasi a tonsore lavaretur, humo sternere, projectum atque porrectum jacere: ciliorum compressione annuere: capus ad heri nutum attollere, in terga verte-re; supinus ostendere, quo corporis situ mulier ineuntem admittat. Nos quoque vidimus, inquit *Gaudentius Merula*, equum Pannonici cujusdam medici, qui præforibus solitus, donec ab agris rediret, expectabatur, & si diem integrum absolvisset. &c.

CAPUT XVI. DE ECHINO.

Echinus seu heri naceus terrestris, animal est porcino rostrato. Rigidissimos habet in cute aculeos, qui vix gladio secantur. In orbem rotari propter musculum per totum dorsum longum & latum qui cutem contrahit, primus *Volcherus Coiter* observavit. Aperi-

QUA
 cur. de regione ve
 non arare neque
 solubis in Indice.
 bonorum acinor
 tantes. Platan
 quod corrumpit
 spe, malicio isto
 infirmum veneficium
 operentur

CA
 DE E

Blephas pereg
 alius noxillim
 regi, nonaginta n
 em, quatuor ad
 Regis magni Mog
 in armenta eorum
 illis gaudet. Nan
 tina apud Catt
 la stupenda dicit
 in Epistola L. phi
 Corpus neque &
 gus est & inter t
 turali Behemoth.
 ralia ferebant, &
 ur, dentem ejus
 tantum longitudi
 ne doctrine
 collere non potu
 ter ezimix magi
 disse scribit *Aldr
 calot Aristoteles
 tui viginti quinque
 quantum ad anim
 tibus. Christoph
 illigenter lustravit*

QUADRUPEDUM. 311

tur, si è regione ventris aquam fundas. Nam quia aërem attrahere nequit, cum voce stuidula dilatatur. *Rosenbach in Indice*. Vindemia tempore vires subit, & botrorum acinos decutit in terram, spinisque excipit confixos. *Plutarch*. Captus tergus urina conspergit, quod corrumpitur perfusum. Ob id nonnisi novissima spe, maleficio isto perfungitur. Quippe & ipsi odere infitum veneficium, ita parcentes sibi, terminumque supremum operientes, ut ferme ante captivitas occupet.

CAPUT XVII.
DE ELEPHANTE.

Elephas peregrinum est apud nos animal. Indis & aliis notissimum & obvium. Certe Palibrotorum regi, nonaginta millia eorum erant: Siamensi duodecim, quatuor ad subitos armata casus. Sub imperio Regis magni Mogor quinquaginta: in Mozambica vero armenta eorum vidit *Vartomannus*. Quin & Africa illis gaudet. Nam traditur ab *Appiano Alexandrino* recenta apud Carrhaginem habuisse stabula. Multa de illis stupenda dicuntur, pleraque ultra fidem. Collegit in Epistola *Lipsius*; nos ad duo breviter reducemus. Corpus nempe & animam. Quantum ad illud, ingens est & inter terrestria maximus. Hinc Hebræis in plurali *Behemoth*. Certe turres olim armatorum in prælia ferebant, & innominatus quidam author scribit, dentem ejus se vidisse, ducatis sex & triginta emtum longitudine, dodrantum quatuordecim, crassitudine dodrantum quatuor, tanto pondere ut humo tollere non potuerit. *Aldrovand*. In corde os habet eximie magnitudinis, quod in jugularo se vidisse scribit *Aldrovandus*. Tres ei vendicat ventriculos *Aristoteles*; duo sunt inventi, qui ducentas viginti quinque æquabant libras. *Vertomannus*. Quantum ad animam magnis ornatur à scriptoribus dotibus. *Christophorus Acofta*, qui Indiam Orientalem diligenter lustravit multa supra fidem de iis. *Nihil certius*

tius esse ait in regno Malaber quam quod Sermane commu-
 nicent inter se, quin humanam edere vocem adjicit. Erat,
 inquit, in urbe Cochin Elephas qui operas diurnas præbere
 solitus ad portum & res marinas. Eum forte jam fessum
 urgebat nihilominus urbis ejus præfectus, ut Liburnicam
 quam commovere cuperat, deduceret porro in mare. Ille
 abnuere, instare alter multis blandisque verbis, & ad ex-
 tremum in gratiam Lusitani regis, ut id vellet orare.
 Hinc (immane dictu) elephas motus; clare hæc duo ver-
 ba ingeminat. Hoo Hoo, quod Malabarum lingua est
 Volo, volo, ac sine mora navim traxit in mare. Huc pec-
 tinet exemplum, quod Romæ accidit. Ludis quibus-
 dam, Tiberio principe, duodecim elephantum theatrum in-
 ducti sunt sive Circum, induti floridas & histrionias ve-
 stes. Ac primum ad vocem Magistrum dividebantur in di-
 versas Circi partes, inter eundem molli & saltatorio gressu
 intendentes: iterumque ad eandem vocem coibant, & effi-
 ciebant saltatorium quendam orbem. Sed & flores sparge-
 bant, & carollas, & ad cantum terram pedibus leniter, &
 numerose pulsabant, & omnia præstabant, quæ præstan-
 tissimi ludionum. Tam iidem (quod insanum mirum)
 docti mensas accumbere, cibum, potumque sumere, pariter,
 ordine, modeste, humanum in modum. Lecti erant humi-
 les instrati purpura & aulais: mense ad eos vario & de-
 psili instrumento: disposita pocula aurea, argentea, mi-
 nuta, grandia: cibi in lancibus, panis, caro fructus. Ecce,
 ingressi Elephantæ, sex mares, sex femina: illi togati,
 hæc stolata. Decore & verecunde in lectis se reclinant, men-
 sam accumbunt, tum signo dato in mensam promuscides
 sive manus suas extendunt: summa modestia cibos capi-
 unt, delibant, non ulla voracitas in illis, non aviditas vi-
 sa, non maioris meliorisve partis appetitio, præceptis. De-
 nique cum bibendum pateram pueri porrigebant: sique
 promuscide eandem genaliter hauriebant, & reliquii vini
 circumstantes aspergebant, tanquam cottabum facien-
 tes. Hæc Liplius suis verbis sententia A. liani germa-
 na. Ista vero omnia, tanto cum studio addiscunt, ut
 Plutarchus, & Plinius author sit, quendam tardiores
 ingenii, & verbis verberibusque male sæpe acce-
 ptum,

rum, inventum a
 centem. Eo tandem
 ut legere ac scribere
 clare è Muciano
 dicitur, et que ling
 sicuti Celsica dicitur
 sit, ex Librio de
 Sympniam etiam
 nu. Nam ab inter
 cepunt, mox subli
 sciunt, ac leviter
 tendi, existimati p
 malipsum Amstel

C A
DE GL

G Lires tota hye
 no expositi ad
 re solvuntur. G
 Nam rustici noct
 cedentes occa
 quorum appetun
 furcis imponunt,
 eraciant. Apud
 illorum falsa rep
 inlar graa est. G
 talibus: cadaveri
 panti instat inflectur,
 inlarum, ac prest
 impletur rursum
 rpa.

tum, inventum ad lunam gestus illos motusque exercentem. Eo tandem de Elephantibus ascendunt dicta, ut legere ac scribere posse affirmetur. *Plinius* enim clare è *Muciano*. Quendam Græcas literas pingere didicisse, eaque lingua scripisse, *Ipsè ego hac scripsi & spolia Celtica dicavi*. Cæterum quid de his sentiendum sit, ex *Libavio de intellectu bestiarum*, colligi potest. Sympathiam etiam quandam cum Luna habere videntur. Nam ab interlunio recrescente ex sylva ramos decerpunt, mox sublime ferunt, tandem ad eandem suscipiunt, ac leviter movent. Supplicationem Deæ prætendi, existimari possit. Sed manum de Tabula. Animal ipsum Amstelodami videre nobis contigit.

CAPUT XVIII.
DE GLIRE & GULONE.

Glires tota hyeme dormiunt in pilam coacti, sereno expositi aëti, inter manus concalescente spiritu resolvuntur. *Gesner*. Mire in valle Telina capiuntur. Nam rustici noctu cum facibus procedunt, fulgore accedentes occæcant, sic vel manibus capiunt. Poma, quorum appetunt grana, divaricatis alibi ramorum ceu furcis imponunt, sic inserta obfirmataque, commodius evacuant. Apud *Rhetos* qui Italice loquuntur, caro illorum falsa reponitur, quia dulcis & pinguis suillæ instar grata est. *Gesner*. Gulo animal est in septentrionalibus: cadaveribus vescitur, & ita quidem, ut tympani instar inflatur. Angustas inter arbores ingreditur, inflatum, ac presso ventre sese exonerat, extenuatum impletur rursus. *Michov. l. 2. descript. Sarmat. Europea.*

CAPUT XIX.
DE HYÆNA & HY-
STRICE.

HYæna est animal corpore haud minus lupo, seta illi equina, sed durior per totum porrecta dorsum. *Arist. in admir.* Et forminx & maris quibusdam habere genitale videtur: longam tantum lineam sub cauda quibusdam. *Arist.* In impetu dextera si excipiat, stuporem inducit; occiditur si sinistra. *Gillius* apud *Alian.* Lunæ orbe pleno suam canibus umbram injicit, injecta hî obmutescunt, elingues ducuntur. *Ælian.* Leo Africanus facit mentionem animalis Dabuh Arabicè, Iesef Africanè dicti. Mibi idem cum isto videtur. Magnitudine & forma lupum, pedibus & cruribus hominem referre ait. Reliquo bestiarum innocuus generi, humana corpora sepulchris evellit. Vepatotes antrum in quo degit edocti, tympanum cantantes pulsant. Hujus harmonia demulsus, solido fune crura constrictus, extrahitur. *Histrix* speciem gerit porci bimestris. Caput illi leporinum, humanæ aures, ut fini pedes, juba superiori erecta parte, cava priori adscribitur. Tubercula cutis ex utraque oris enata parte, fetas continent longas, ex iisque nascuntur. Latet ætate, hyemstrahit in apicium, & gravitatis tempore ursam sequi dicitur. *Agricola de subterr.* Ad *Hystricem* refert *Gesnerus* monstrum *Cardani* quod ille ita describit *l. 10. subtil.* Varii generis incertaque natura fuit animal, quod præsentis anno 1530 Ianuarii 19 vidimus *Papix.* Vulpis magnitudo, aliquanto longius ore, & rictu leporino, cum pilis longis, duobusque dentibus prælongis: siquidem digiti humani longitudine prominentibus admodum sciuri, oculis serpentini, quippe qui angulis carerent, & nigri essent. Pileus inerat capiti, hircina barba simillimus, sed non aliter, quam crista pavoni. Pilus mustellinus ac pulcher, nisi quod super collum velut lana candida videbatur: anteriores pedes

Q
lucetari, an
diomanis, uij
en, in dorsi pos
hystrici insar, a
promissos
ant, emissaria. C
lilentes, elebant
videntur. Si rei
do ac cineris pla
amulcoribus. V
anis. Iracundia
circulatori tract
mo, sexus femi
penis aqua m

D

T Anto incre
vel scutum
die, coire inc
calculos gra
lepides, &
dando etiam
dum magnus
refere caperis
pium aqua, de
accepto e grege
conarum, eju
re: ita ut cum,
penitus relinque
vile strum per
to, indeque re
erillione contel
misdum fiat. (s
solum ponat) ce
resparatus fueri
nastente malo
lucis. I' harmaca

des ut taxi, aures & posteriores pedes nihilo differentes ab humanis, nisi quod pedibus ungula urfi pro humana erat. In dorso postremaque parte, spina circiter centum, hystricis instar, quarum quadam in apice curvabantur, prominebant alioqui immobiles, nec ut de hystrice ferunt, emissaria. Cum moveretur, strepitum, dum se colliderent, edebant. Cauda anserina, sed in spina pluma finiebantur. Si reliqua non videas, anserem dices: candidis ac cinereis plumarum sedibus latoque lumine anserem amulantibus. Vox subobscura, rauca, quasi latrantis canis. Iracundum animal, sed tamen, quod facile à circulatori tractaretur. Canes odio prosequerentur maximo, sexus feminei, atatis juvenilis. Potus nullus, cibi, panis aqua madefactus. &c.

CAPUT XX.
DE HIRCO.

Tanto interdum impetu fertur hircus, ut asserem vel scutum perforet: septimo postquam natus est die, coire incipit. *Alian.* Sanguis ejus nephriticis & calculosis praesens remedium. Solvit enim ante natos lapides, & ne alii progignantur facit, dolorem sedando etiam. *Aetius l. 11. c. 12.* Sic autem colligendum magnus *Gesnerus* praecipit. Quum uva matura resere coeperit, ollam novam accipito, & infusa in ipsum aqua, donec terream deposuerit olla, coquito: & accepto e grege hircu atate matura, plus minus quatuor annorum, ejus mactati sanguinem medium olla excipito: ita ut eum, qui primus effluxit, itemque postremum, penitus relinquant: medium autem spissari finito, & in olla situm per acutam arundinem in multa frustra dissecato, indeque reticulo denso aut lineteo raro, aut cribro arctiore conlectum, sub dio exponito, ut insoleat, & roscidus fiat (vire jam decusso, post horam secundam sub Solem ponas) cavendo ne imbre commadescat: Porro ubi exsiccatu fuerit, diligenter in pyxide aservato: & remittente malo, cochleare plenum cum passo Cretico exhibeto. *Pharmacum hoc, Divina manus, dicitur.*

CAPUT XXI.

DE IBICE, ICHNEUMONE
& IGUANA.

EX caprarum sylvestrium genere sunt etiam *Ibices* in Alpibus. Natura frigus requirunt, cæcæ alias futurae. Magni ponderis cornua eis reclinantur ad dorsum, eoque majotis quo grandior procedit ætas. Vetus viginti circiter in iis nodi increfcunt, & tum fedecim libratur bina excedunt pondus. Nulla tam aspera rupes est, quam non vincant saltu, salientium si excipere potest ungulas, ipsum asperum parietem scandere posse, quidam prodidere. Morituros, referunt venatores, rupem conscendere præaltam, ibi altero ad parietem innixos cornu perpetuo circumire ambitu, donec attrito corruant moribundi. *Gesner. Ichneumon* est Ægypti animal cauda oblonga, serpentina simili. *Oppian.* Extra meatum excrementi peculiarem habet pilis obstitum: aperit eum dum urget calor, altero ocluso. Catulos illius rustici Alexandriæ in foro vendunt. Nam, quia capiendi mures periti sunt, educantur. Hostilitatem cum Crocodilo gerit; Nam ubi somno observavit sopitum, luto obductus fauces ingreditur & ad interiora penetrat, infelloque epate illud exedit, mox profilit. *Gillius ex Oppiano:* Sed id difficilius *Gesnero* videtur. *Iguana* animal est in America amphibium lacerti forma. Pone caput foramina duo piscium branchias referencia habet, sub cervice pendulam ad pectus ingluviem. Cor ejus alias sapida, illis qui lue venerea aliquando laborare noxia est. Recrudescit quippe malum licet dudum sanati fuerint. *De Laet l. 1. Amer. cap. 9.* In capite reperi lapillos calculi renum præsentissima remedia, *Ximenius* author est.

CA-

CAPUT XXII.
DE LEONE.

Copia Leonum in provincia Gingu magna est. Ad eo vero incolis infesti, ut nec domo noctu egredi audeant, nec naves deducere ad portum. *Gesner.* Ossa Leonum medullæ expertia dicuntur tam dura, ut ignem concussa reddant. *Alian.* Dentes illis serrati, cervix uno rigido constat osse, nec vertebris jungitur, priores pedes quinque distinguuntur digitis, quaternis posteriores, pupillæ nigrae sunt. *Aristot.* Parcunt omnes à sagina. Nam & alternis potum & cibum capiunt; & concoctione lacta unum superponunt diem; carnes denique iusto amplius devoratas, insertis in ora unguibus protrahunt. *Arist.* Saturati fera alicujus carnibus, reliquias aperto gutture afflant. Hinc tantus oritur foetor; ut à nullo animalium attingantur. *Alian.* Minimum dormiunt, sublucentque dormientium oculi, semel in vita parere nec unico plures, testatur *Herod. & histor.* 3. Nati catuli tribus diebus dormiunt, rugitu masculorum excitantur. *Gellius* l. 13. c. 7. Maximus in iis liberorum amor. In Pangeo Thraciæ monte occiderat absentium catulos urfa, & fuga sibi consuluerat conscensa arbore. Insecuti parentes inventunt, sed quia difficilis adscensus, sine vindictis. Relicta igitur ad custodiam læna, vagatur per montes Leo, palliorem securi instructum invenit, ex animi blanditur, securim tollere jubet, veste arripit ad arborem trahit, succisa urfus delabitur & discernitur. *Alian.* Clementiam exercet in supplices. Prostratos enim vix lædit, & ubi desæviit, viros potius quam feminas opprimit, infantes si ingens presserit fames. Scribit *Avicenna*, si quis lapidem aut telum leoni immiserit & aberraverit, ita ut vel nihil lædat vel parum, minari hunc potius quam interficere: Vindictam si sumserit, tantum infert quantum accepit. *Crantzius in Saxon.* l. 8. c. 24.

Quondam in Anglia nobilem sanguinem à degere
discrevisse testatur. Sunt & mansueti. Nam in planicie
quadam regni Fez bacillo abiguntur; & in alia Africæ
regione, ossa vicatim colligunt. *Leo African.* Indici
denique adeo mansuescunt, ut loro assuefacti ad vena-
tionem ducantur. *Alian.* Marcus Antonius primus
eos jugo subdidit. terrentur rotarum circumactis or-
bibus, gallinarum cristis cantuque, sed maxime igni-
bus. *Plin.* In Armenia farina piscium nigrorum tol-
luntur. *Alian.* Et leontophonis bestiolis modicis
: quarum exustarum cinere carnes coasperguntur.
Solin.

CAPUT XXIII.

DE LEPORE.

Leporibus Ithacæ infestus ager est, nam moriuntur
illati. Balearium gratiofus. Tanta enim aliquando
ibi horum copia, ut militare auxilium postularent ab
Augusto incolæ. *Plin.* Minores albescunt hyeme in
Alpibus. *Gesn.* Pausanias vero in Arcadicis candidos è
Lybia advectos vidit. Palpebris clausis vigilat, immotis
dormit. *Xenoph.* Acie est obtusa. Nam exporrecti oculi,
præcisæ palpebræ, pupillis munimenta non præbent.
Utrumq; sexum habere negat *Albertus*: scribit *Niphus*,
illud, inquit, quod *Albertus* de leporibus dixit, mihi sem-
per fuit dubium. Nam in venationibus observavimus, le-
porem habuisse penem & testes, & de ferre in utero lepus-
culos. Observavimus etiam leporem habuisse vulvam, &
in ea lepusculos: carere vero testibus & pene. *Rondeletius*
vescicular esse existimat sanie tumentes, & certe tales in
Castore præpendent, in quibus continetur Castoreum.
Rore contenti dicuntur, superfætant & singulis men-
sibus patiunt. In cubilia se recepturi jugeri etiam inter-
vallo catulos, altum alio transferunt distitos, ne si pe-
riculum obveniat, omnes periclitentur. Ipsi deinde
impressis discursu multiplici vestigiis, saltu postremo
ingenti sese abripiunt & cubant,

CAPVT

CAPUT XXIV.
DE LUPO.

IN Sardinia, Creta, Olympo, non sunt lupi. In Scandia, si per congelatum mare ulterius processerint, luminibus orbantur, frigus in causa est. *Iornand.* In montibus Doffiniis albicant, gregatimque vagantur. Talpæ, mures &c. in cibo. *Olaus.* Collum communibus compressum est, circumspicere nequeunt totum nisi corporis truncum retorserint. *Alian.* Famelicus per noctem vento adverso, escæ, vel per medii miliaris spacium, percipit odorem. *Stumpfius.* Ex faturationis longa inedia, venter projectus, lingua tumida, os obstructum, compressa rabies, redit antiqua, ubi redierit forma. *Alian.* Pilos & ossa devorant, atque integra rursus alvo reddunt. *Stumpf.* Certaturi in magna armenta ventrem explent terra, caudas jungunt tranaturi flumina. Illo onere gravati non facile excutiantur: difficulter abripit fluctus unitos. *Alian.* Vbi electio datur, parcent semper homini. Pugnans etiam cum suis & artificiose. *Narravit mihi* (inquit *Albertus*) *quidam lupum se vidente, morsu comprehendisse lignum, triginta vel quadraginta librarum in sylva, & cum eo se assuesecisse transilire grandem in eo loco arboris truncum: tandem cum satis peritus transliendi sibi videretur, se abscondisse, & adveniente propter satam illic avenam, porca sylvestri cum pluribus etate differens porcis, prorupisse, apprehensoque porco, qui ligno equalis videbatur, saltu retro truncum facto se recepisse, eumque devorasse.* Non comedent boves, ad præsepe caudam ejus si suspenderit. *Alber.* Rumpuntur equi, qui vestigia luporum sequuntur, sub equite; calcaneum si attigerint, sistuntur. *Gillius.* A lupis occisatum ovium pelles pediculos præcreant, sed caro eorum suavior est. *Arist.* Hoc *Plutarch.* spiritui ejus adscribit. Caro (verba ejus sunt) *ovis à Lupo adescæ, dulcior fieri videtur, quod lupus suo morsu carnem flaccidam teneramque*

reddat. Est enim spiritus lupi adeo igneus, ut ossa etiam durissima in ventriculo tabefaciat & liquet. Inclusum nihil attentare mali, exempla ostendunt. Ingressus quippe in Italia hyeme in cœnaculum villici aufugiente villica attonitus stetit illæsis liberis, & uni cum vulpe & muliere illapsus fovææ, intactum utrumque reliquit. Gesner.

CAPUT XXV. DE LACERTA.

Lacertam unam octo cubitorum, Romam iussu Cardinalis Vlyssiponenlis ex Æthiopia advectam, otis hiatu tanto, ut infantem caperet, scribit *Volaterranus*. Septem pedum longam, brachii humani instar crassam, vidit in Brasilia *Lerius* c. 10. *Hist.* In calvariam si percusseris & virga dissideris, neutra partium moritur, sed separatur, & gradiur primo, coit postea. *Alian.* Amicæ homini virides sunt, ut & obliquato capite contemplantur stantem & abeuntem sequantur. Salivam ejus lambunt, & puerorum urinam, *Erasmus* in colloq. de Amicit. Viva in vas fictile novum immissa, & cum vini sextariis tribus decocta ad cyathum unum, incredibiliter prodest phtyfico, si ex eo mane jejunos biberit. *Marcell.* Septem in dimidia olei communis mensuræ suffocata, & insolata per triduum, ita illud afficiunt, ut guttam rosaceam faciei illuc emendet. *Gesn.* Lacertus aquaticus irritatus si exarscrit, elatus & quodammodo inflatus, rectis pedibus insistit, & terribili oris hiatu intuetur lædentem; manatque sensim lacteo & viroso sudore, usque dum totus fit candidus. *Agricola.* Orbatas in senecta visu, foramen parietis contra Orientem petit, & ad ortum Solis intendens illuminatur. *Isidor.* In Arabia circa Balsami plantas cubilla habent. Et quia liquor pro cibo illis esse creditur, si quem morsu appetierint plaga est, qualis è ferri vulnere, sed veneni expert. Vbi sua fuerit (inquit *Pausan.* in *Booticis*) legendo humori tempestivitas, veniunt

QU
venire in facum
regulis longi. Ea
dico magna est
quodam esse
tuum quod te
vor quifiam lacert
enr hyl encacavi
ton, utropue eae
nape sperare sero
concluffet: & fit
nomen non explic
ni inesse dogate
dem signa impre
post ubi non fig
eculatum usq re

C
DE L

L
Tacet clari
penetrare
Sicut qui att
nem radum
in majores de
& uingibus co
laniato capite
inactis; minor
mi. *Alate* san
sam arene cor
libet, transi
lore laccini, a
nem sedat,
Lugani in *Pr*
cum corio exar
neremque potu
tarum intuber
comis; quarat
nam, *Collus* in

veniunt in factum lucum Arabes, cum binis ligneolis virgulis singuli. Earum compofiti bestias fugant. Occidi vero magna est religio. Quod facras & genios veluti quosdam esse Balsami putant. Colophonis loco fit, mitum quod refert *Alian. in sua hist.* Cum, inquit, vir quispiam lacertum magnum comprehendisset, atque areo stylo excacavisset, eundem in scibilem ollam recentem, utrinque eareus exiguis foraminibus pertusam, ut neque spirare fera prohiberetur, neque exitum haberet, concludisset: & simul terram roscidam & herbam, cujus nomen non explicavit, indidisset: ac deinde ferreo annulo, cui inesset Sogates lapis, in quo lacertus incisus erat, novem signa impressisset, quorum quotidie unum deleret: post ubi nono signo sublato ollam reclusisset, lacertum vidi oculorum usu recuperato.

CAPUT XXVI.
DE LYNCE & LUTRA.

Lynces clarissime dicuntur videre, adeo ut solida penetrare possint: nimia tamen offenduntur luce. Sunt qui affiment, animalium que capiunt sanguinem tantum exfugere, corpore intacto. At *Erasmus* in majores desilire quadrupedes de arboribus asserit; & unguibus cornici infixis, non remittere, donec laniato capite cerebrum devorarint, aliis partibus intactis; minora vero animalia integra ab illis absumi. Aestate sunt infirmi, autumno vigent. Urinam suam arenæ contegunt cumulis ut *Theophrastus* perhibet, transitque in duritiem preciosi calculi. Is, colore succini, attrahit appropinquantia, dolorem renum sedat, & regio medetur morbo. Vidimus eum *Lugduni* in *Pinacotheca Cl. Domini Baudartii*. Vngues cum corio exuti efficacissime in *Carpatho* tradunt, cineremque potum, propudia virorum; aspersum, foeminarum inhibere libidines. *Plin.* Carnes cum jusculo comeste, quartanae sunt remedium, ossa combusta ulcerum, *Collinus*. In arce *Londinensi* quondam fuit animal, O s quod

quod ad Lyncem *Gefnerus* refert. Mobile illud & stare nesciens, ut *Iohan. Cajus Anglicus* scribit: at ad vocem Pici Martii consistebat. *Lutra* caput caninum est, castoris aures, vulpis crura. Hæc crassiora paulo, in aquis potius quam terra valent. Posteriores enim partes planæ sunt, muniente membrana. Domicilium ei juxta aquas, extruitur è ramis, ne illatum contingatur madore. Piscibus interdum tantopere invenitur refertum, ut aërem inficiant. Tam est sagax ut ex aqua per rivulum effluente, per aliquot milliatia piscium è vivariis excipiat odores, quæ subiens vastat. In Scandinavia alibi ita mansuefit, ut pisces cocis ex aquis adferat in culinam: sed quia avidior prædæ plures occidit, raro adhibetur.

CAPUT XXVII. DE MURE.

Mures apud Allobroges albi sunt, & nive aliputant incolæ. *Scaliger*. In Cypro insula ferrum erodunt, in alia quadam aurum. Ideo in metallis dissecantur. *Arist. in mirabilib.* Generatio illorum mirabilis est. Salem si lambent, quidam sine coitu impleri judicant. *Arist.* Fœmina prægnante in vase militari aliquando occupata, paulo post referato vase musculi numero viginti & centum reperti sunt. *Plinius*. In Persiæ parte quadam, mure fœmina rescissa, fœtus fœminini prægnantes inventi sunt. Domum minitanti ruinam primi præsentiant. Ostendit exemplo Helice. Quinque enim antequam everteretur diebus, qui in ea erant mures & serpentes migrare catervatim sunt visi. *Alian. in variis.* In vas aquatile illapsi, difficili existente ascensu, mutuas caudas mordicus tenendo, sese subtrahunt, odorem eorum fugiunt Elephanti, pabula etiam à musculis contacta recusantes. Fugantur, si vel unus castretur, vel excoriato dimittitur capite. *Avicenna*. Tempestas innuit cum strident. Strident enim vel quod aërem adstringi percipiant, vel quod infirma prædici cute, terræ quam cal-

calcant, non ferentes frigus exiliant. *Aratus*. Indocilis alias creditur; sed *Albertus* se in superioribus partibus Germaniæ murem vidisse scribit, qui tenendo candelam ministrabat lumen comedentibus ad præceptum magistri. Si in mustum incidet, inque eo interierit, extrahatur & in cinerem redactus, remedio illi erit injectus. *Columel.* 12. 31. Variæ murium sunt species. *Sorex* dicitur mure major quadruplo. Caput vidit albißimum Aprilis medio, oculis rubicundis prominentibus, barba multis & oblongis pilis hirsuta. *Agricola*. Augustæ Vindelicorum circa templum divi Huldrici nulli inveniri dicuntur. Furore aguntur libidine accensi, ita ut si urina partem aliquam hominis nudam attigerit, carnes ad ossa putrescant, nec ulceri inducatur cicatrix. *Albert.* *Aquatici*, pisces venantur, & aquæ submersi per cava quædam aliunde, in terram redire creduntur. *Agrestes* ex putredine nati, unum rectum ac simplex intestinum habent. Id à medico quodam, qui dissecuit, observatum. *Gesner.* Deturgente Nilo, musculi reperiuntur inchoato opere, genitilis aquæ terræque jam parte corporis viventes, novissima effigie etiamnum terrena. Tam autem subito & inaudito modo, compluribus in locis oriri solent, ut parum ex universo frumenti relinquantur. *Plinius.* *Sylvestris* à fine autumnii ad initium usque veris dormit. *Gesnerus.* *Noricus Citellus* dicitur, in terræ cavernis habitat. Reperiuntur interdum quadraginta in uno cavo, cum magna avellanarum copia. Eduntur tum recentes, tum in fumo siccati. *Agricola*. Ad mures refertur *Cricotus* seu *Hamester*. Illius pelli tam tenaciter pilus adhæret, ut citius pellis de carne decedat, quam pilus avellatur. De antro non facile extrahitur, nisi aqua fervente. Infidelis masculus. Nam paratis intus copiis scemellam excludit: sed hæc perfidiam fraude ulciscitur. Propinquam quippe aliquam occupans cavernam, congestis frumentis non sentiente masculo, ex altera penitus fruitur parte. *Agricola.* *Muri Alpino* magnitudo est leporis, vel vetius inter leporem & cuniculum. Argutissima

N. D. A.
 Mobilis h
 scribit: a
 apud catonem
 es crassianu
 Pollerose
 gata. Domi
 ne illarum
 incipere in
 est faga
 or milliaru
 dens valde.
 es coctis ex
 or præda
 XVII
 E.
 & nive ab
 pro insula
 Ideo in me
 petatio illu
 dam sine co
 nante in va
 in referato
 erti sunt.
 remina res
 sunt. Don
 iant. Olli
 antequam
 es & sepe
 in curia.
 ascensu,
 trahant, c
 tiam à mu
 unus colli
 ena. Temp
 vel quod
 præda cum

ADMIRANDA
CAPUT XXXVIII.
DE SOLANO.

Solani plures sunt species; inter has Halicacabum, vesicaria, somniferum, Majus & Tuberosum, aliquid mihi in habere videntur. *Mathiol. in lib. 4. cap. 69.* Halicacabum adeo aspidibus inimicum, ut admodum radice ejus propius, alto enecentur sopore. Vesicarium foliis constat oblongis, floribus candidis, è quibus vesicæ prodeunt virides, subtundæ, sentis secundum longitudinem divisuris, semine intus pullo, orobi magnitudine. In ejus latere humani veluti cordis effigies, albo ob signata colore. Sic formavit Natura, ut ejus affectibus salutare observaremus. *Somniferum* in soporem conjicit gustatum; Testare id suo exemplo Dani. Cum enim Sueno Norvegorum Rex Duncanum Regem Scotiæ in oppido Bertha obsideret, evocato hic Maccabæo consobrino clanculum de deditioe agere cepit, commeatu promisso; *Herbor Boët. l. 12. Scot. hist.* Repererunt conditionem Dani, & una commeatum; quem cum degustassent, tam alto oppressi sunt sopore (Solano enim vinum & cerevisia infecta erant) ut à Maccabæo opprimerentur. Decem dona hostium suspecta habentes, sobrii fuere; qui etiam Regem Suenonem veluti exanimem piscaria scapha ad Thai detulere ostia; inde domum Solani majoris radix sicca, si in vino semidrachmæ pondere septem maceretur diebus, ita illud inficit, ut, si quis percolatum biberit, nullo modo edere queat; Cessat affectus, acetum si propinaveris. Copiosius sumptum strangulat. Secretum primus Franciscus Calceolarius Veronensis & invenit, & propalavit. *Mathiol. in lib. 4. cap. cit.* Succus ex acinis hujus expressus, & ad syrupi consistentiam cum saccharo decoctus, ita efficax est, ut vel ligulæ, vel cochlearis parvi mensura somnum inferat, fluxiones sistat, & dysenteriam curet. *Doring. de Opio.* Similis demutationis historiam vide apud *Scalig. Exerc. 154.* Tuberosi tuberosa

PLA
risfractu, p
aliquando longa. Ad
pues procedunt, qu
no vixit exurgunt
lumus radices. Tot
viam parvam hyber
guaruita notatit.

CAP
DE SIN
& Sa

Sinapi Saccato
eius appositum
ingenit ab humidit
tend. cap. 1. Hoc
curabitur. Pythag
paxet valentibus co
leat, & in acca
flationem potenter
multo confectum,
6. 51. Cunctis lit
commendo. Cum
Mefaricus aperiat
promoveat. Nihil e
nem laum sibi que pr
adem ventrem mihi
pugno compressit d
ducatio in aliis. Th
inducit, cujus radi
si. Venerem excitar
miter in monte Baldo
prodens lapide, & an
6. 4. cap. 15. Radix in
fina ou non nisi uncto
habet expellens calcul
vno tantum ejeti fa

rosa est radix, pugni aliquando magnitudine, palmum aliquando longa. Ad caulis exortum, radices fibrosæ plures prodeunt, quæ per terram sparguntur, his primo vere alii exurgunt caules, aliæque tuberosæ adnascuntur radices. Tot vero se tubetibus propagat, ut ad unam plantam hyberno tempore erutam ultra quadraginta tubera notavit *Baehinus ad l. c. cit. Dioscor.*

CAPUT XXXIX.

DE SINAPI, SATYRIO
& Saxifragia majore.

Sinapi Saccaro obductum, vel cum melle pro bellariis appositum, experimentum tutum in defectu ingenii ab humiditate statuit *ar. Horst. l. 2. de sanitat. tuend. cap. 1.* Hoc condimento laxatus gurgulio cito contrahitur. Pythagoras proin in honore habuit, quod præter valetudinis conservationem, in altum quoque feratur, & in arcam illam divinæ rationis ac mentis stationem potenter conscendat. Hujus incisum ex melle confectum, inquit *Pansa theor. spu. de pror. vit. c. 51.* Cunctis literatis præsertim hyemis tempore commendo. Cum totum corpus calefaciat, venulas Mesataicas aperiat, & deductionem Chyli in epat promoveat. Nihil enim capiti salubrius, quam ventrem laxum sibi que propitium habere. *Satyrium* herba ad rem veneream mirifice pollet, attacta tantum. Septuageno compressu desinit in Indo, qui attulerat; duodecimo in aliis. *Theophrastus.* Huic similis est *Cynosorchis*, cujus radix major statuosa turgens materia, Veneream excitat; minor reptimit. *Saxifragia* major in monte Baldo nascitur, ex vivo & durissimo prodiens lapide, & antiquis urbium mœniis. *Mathiol. ad l. 4. cap. 15.* Radix in petris adeo pertinaciter concluditur, ut non nisi mucronatis ferramenti evellatur. Vim habet expellendi calculos. Certe illius potu innumeri ex uno tantum ejecti sunt, fabæ quidam magnitudine.

Arist. In Orcadibus insulis fere omnes geminos imo trigeminos pleræque partus edunt. *Boëtius.* Mollissimi quamvis corporis, expertes tamen pestilentia. *Columella.* Vifa rabie vexari, quam rabida vacca cornu petierat. Putredinem in visceribus in Anglia contrahunt, si aestatibus pluviosis in uligine pascantur, roremque lingant. *Gesner.* Duvam herbam in Gallia si comederint, animalia nigra in jecore concipiunt, hinc morbus incurabilis. Duva autem vocatur Gallis in Normandia herba similis lapatho, sed angustioribus foliis, & semper erectis, nervo medio fere rubente causticis. *Gesner.* Aqua palustris pota, hirudines folliculis inclusas ibidem parit; sesquidigiti longitudinem obtinent, latitudine ad longitudinem fere dimidia. *Gesner.*

CAPUT XXX.

DE ORYGE & PANTHERA.

Oryx inter caprarum sylvestrium genera à *Plinio* recensetur. Ad ortum accedente Luna, intentis in eam oculis vociferatur, idque illius odio fieri affirmant, quod prioribus pedibus terram effodiat; & suas velut pupillas humi desigat pungens. Idem in exortu Solis fieri existimant. Quemcunque in deserto locum aquis scärentem invenerit, hauſtu sumto labris turbat, lurumque commiscet aquæ, ac pedibus in eam pulverem conjicit, ne alicui ad potum idonea existat. Tam grato odore perfunditur *Panthera*, ut cunctas sollicitet quadrupedes, sed quia torvi simul capitis, terrentur. Hinc occultato accedunt, & corripuntur. Lunæ illis similis in armo dextro macula. Ad naturam illius crescit in orbem & cavat cornua. *Albert.* Semel in vita parit, si *authori libri de natura rerum*, credimus. Nam cum in utero matris coaluere catuli, oderunt temporis moras. Itaque oneratam sætibus matricem, unguibus lacerant. Illa partum effundit, dolore cogente; postea, corruptis sedibus genitale semen non hæret acceptum. De ea tradit *Demetrius Physicus*:
Iacen-

Iacentem in media via, hominis desiderio, repente apparuisse cuidam. Illum pavore capisse egredi, feram vero circumvolitari non dubio blandientem, sese consistentem mcerore, qui etiam in Panthera intelligi posset. Forta erat, catulis procul in foveam delapsis. Primum ergo miseracionis fuit non expavescere: proximum ei curam intendere: secutusque qua trahebat vestem leni injectu unguium, ut causam doloris intellexit, simulque salutis suæ mercedem, exemit catulos; eaque cum iis prosequente extra solitudinem deductus, lætaque atque gestiente, ut facile apparet gratiam referre, & nihil invicem imputare, quod etiam in homineratum est. Vino delectantur, inebriatæ capiuntur. Alexandrum Magnum Iavanicæ Monarchiæ fundatorem feræ huic Spiritus S. assimilat. Applicationem apud Cl. Dominum Conradum Græferum, Præceptorem nostrum in *Isagoge Historia universalis*, opere nunquam satis laudato, videbis.

CAPUT XXXI.
DE RANA.

Rana vere coëunt, vere sequentis anni ova patiunt, inque medio rana later abscondita; exclusi ranunculi magni apparent capitis. *Albert. Lusatia* apes ubi ad aquam accesserint, rapiunt; mortuam comedissetalpsam, observatum. *Albert. Augusto* mense clausum illis os adeo, ut nec cibi, nec potus, nec vocis usus, & si manu vel baculo aperire tentaveris, difficulter aperiat. *lib. de Nat. rer.* Soboles earum verbasci, nucisve foliis, in lacum si injiciantur, necatur. *Ælian.* Accensa in ripa lucerna, conticescunt obstrepere. *African. in Geopont.* Sperma Martio primum inventum mense, tollit, si manus eo laventur, impetiginem: quin efficaciam illi anno tribuit, vermem cujus paronychia species, digitorum contactu sanandi. *Gesn. Ægyptiæ* in naticem cum inciderint, frustum arundinis, oblique in ore arreptum tenent, sic devorari nequeunt.

Gillius

Gillius Bufo ex suo crematus regeneratur cinere. At in Dariene, novi orbis provincia, ex guttis mancipiorum dextra cadentibus, dum irrigant pavimenta, illico gignitur. *Martyr* eas in pulices ætate convertit. Causam aëri crænofo ac fœtido adscribit. Si bacillo sæpius verberetur, inflato corpore, virtus primo è clunibus exprimit, lacteis dein quibusdam guttis sudat. *Salviâ* delectantur, eandemque inficiunt. Hinc periculum, duorum amantium sicmatum morte. Cum enim givias foliis ejus sibi invicem confricarent, subito extincti sunt, sub effossâ luridus bufo inventus. *Mirald. Memorab. Cent. 1. Aphoris. 1.* Similem historiam *Paraus* libro de Venenis cap. 24. recenset. *Fridericus* Dux Saxonix ad sanguinem sistendum veru ligneo transfixum, & in umbra arefactum, involutum syndone, manu tenendum dedit, donec intra incalcesceret. *Rationem* *Gesnerus* in hortorem conjicit. *Borax* species est bufonis, fuscî coloris & maximè, ita ut cubitalis efficiatur magnitudinis in terris calidis: & solet aliquando partum suum in dorso gestare. In hujus fronte lapis invenitur. Incerdum est albus, interdum fuscus, qui probatur, si in medio citrinam obtinet guttam. Aliqui os tantum esse dicunt: aliqui ex vitcosa illa spuma nasci, quam bufones verno tempore congregati efflant in caput alienjus eximii. *Gesner. l. 2. de Oviparis*, ut lapidem esse credat, persuaderi non potest. De Ranis qui plura voluerit *Libavii Batrachiorum* libros legat, inveniet.

CAPUT XXXII.

DE RANGIFERO & RHINOCEROTE.

Rangiferum profert septentrio, Norvegia præsertim ac Suecia, cervi specie, corpore tamen majore & insigni robore. Tres illi cornuum in capite ordines, ita ut in singulis bina sint, & virgulis circumpositum videatur caput. Ex his duo majora ceteris: perfectionem,

nem, ubi attingere, cubitorum quinque attingunt mensuram, viginti & quinque conspicui ramis. *Albertus.* Mulgentur, & triginta milliaria uno emetiuntur die. *Olaus.* *Rhinoceros* Elephanto est par magnitudine animal, unico in nate cornu, hinc nomen. Hoc vero modice inflexum tantum acuminis, ut ferrum & saxa penetret. *Alian.* Pellis ei prædensa crustis compacta squammatim, colore & figura testitudinis dixeris testam, tam firma, ut ægre cedat jaculo. Hostis est Elephanti. His contra pugnaturus saxis cornu acuit, mox cuspidato Elephanti crura toto rictu subiens, alvum, quæ mollior, petit, discerpitque eandem. Exemplum qui voluerit, *Camerarium* in *subcisvii* horis consulat.

CAPUT XXXIII.

DE SERPENTIBUS VARIIS.

IN Provincia Carajam, Tartariæ regi subiecta, decena passuum in longitudine sunt serpentes, decem crassi palmos. Prioribus aliqui carent pedibus, unguis horum instructi loco. Oculos tam grandes habent, ut duorum panum quantitatem adæquent. Mire in medendo pollent. A rabido enim cane admosus, si vel unius denarii pondere inde biberit statim sanatur. Et mulier in partu laborans, si quantulumcunque inde gustaverit, mox partu exoneratur. *Paul. Venetus.* Americus Vesputius vidit apud Indos quosdam qui in cibum cedebant. Capreolorum illis erat magnitudo, longitudine sesquibrachium æquabant, pedes longi, fortibus armati unguis, discolor pellis, serpentis rostrum. A navibus ad extremam caudam seta quadam per tergum sic protendebatur, ut animalia veros serpentes autumaret. Similes Calecutum habet, aporum magnitudine, vastiori etiam aliquanto capite, pedum quatuor, veneno nullo, morsu noxio. *Ludov. Rom. in Navig.* His non dissimiles, in occidentalis Indiæ insula Hispaniola, Hivana vocant. Dorsum spinoso, capite cristato, aphoni, quatuor pedi-

pedibus, lacertarum cauda, dentibus acutissimis, cuniculis majores, in arboribus, terra, aquis, absque discrimine degentes, famis ad multos patientes dies, Anno 1543 in finibus Germaniæ prope Styriam, quadrupes, lacertorum instar, & alati apparere, morsu immedicabili. Anno vero 1551 circa diem divæ Margarethæ in Hungaria prope pagum Zischam, juxta Theisam fluvium, in multorum reperti corporibus, tria fere hominum enecaverunt millia. Emerferant quibusdam per os, sed se abdidere iterum. Fidem fere excudit, quod de iisdem locis dicitur. Inventos nimirum innumeris in strue manipulorum frumenti: quos cum exurere vellent rustici, prodidisse cæterorum maximum, & humana, ut abstinere, monuisse voce. Non secundum naturæ se genitos cursum, sed divinitus propter hominum immixtos peccata. Stupendum in quibusdam venenum. In agro Terrarienti non procul Dortona, cum Palaricus quidam Hispanicâ lancea serpentem interfecisset: morte cum equo deletus est. *Scalig. Exerc. 200.* Idem fere in agro Tridentino accidisse observavit *Mathiolus*. Cum enim rusticus quidam in vineis serpentis capiti hastam sat longam infixisset, magno statim correptus est tremore. Revocatus antidotis ad vitam, duobus post annis ferè corporis affligebatur stupore.

C A P U T XXXIV. DE SCIURO & SIMIVULPA.

Sciuris intestinum cæcum tantum est, magnitudini ventriculi respondens, inque sectione fecibus semper repertum turgidum, scribit *Vesalius*. Genitale oscum habere dicuntur. Prævident tempestatem, obstratisque qua spiraturus est ventus cavernis, ex alia parte aperiant fores. *Albert.* Transitus aquam pastus gratia, corticem levissimum imponit eidem, huicque insidens, caudaque erecta velificans, flante vento subvehitur. *Auctor libri de natura rerum Simivulpa* ani-

QUADRUPEDUM. 331

animal est in Patiana regione Indiae. Anterior vulpem refert, posterius simiam, pedes humani sunt, aures noctuae. Sub communi ventre, venter alius est marsupii instar. In hoc servatur proles, nec prodit nisi ut laegetur. *Gillius*. Vidisse se mortuam scribit *Petrus Martyr*. Decad. 1. l. 9. inter arbores tantas, ut sedecim hominum manu junctorum, in gyrum vix concludi possent lacertis.

CAPUT XXXV.
DE SIMIA.

Simiarum ingens in quibusdam terris est multitudo. Vidit plenam iis in Lybiae ora sylvam *Tosidonius*, montes in India refertos *Alexander*. Certe insidiantem sibi exercitum, cum erecto illos corpore, casu conspexisset, existimavit. *Alian*. Iubatae sunt in Troglodytica, leonum modo, maximae vervecis proceritate. *Scalig. in Exercit.* In India mediterranea ingentes corpore, & civiles mercatus sine omni offensione adeunt. Inter universa quadrupedum genera, visceribus, musculis, arteriis, nervis, homini Galenus putavit simillimum. At *Vesalius*, in musculis thoracis, brachium, cubitum, & femur moventibus, scapulas & pedum digitos agentibus, interna denique manus, fabrica dissimillimum testatur. Visum est cor maris duo habens acumina. *Albert*. Sine cauda plures vidit *Scaliger*, quantus est puer octo annorum: mare quoque ac foemina cum prole. Filiolus si quid desiderat, pugno a mare monetur foemina, & addita vultus acerbitate castigatur, malae tractationis rea. Luna cavatristes esse, quibus in eo genere cauda sit. Novam exultatione adorare tradit *Mutianus*; addit visas qui latrunculis luderent. Perversissime homines imitatur. Cum enim nutricem infantem lavare, fasciisque convolutum cunis imponere vidisset, per patulam solitudinem inspecta, ingressa fenestram puellum sublatum nudavit, eundemq. fervida perfusum aqua interfecit. *Alian*.
Hor.

MIRANDA
cauda, demoustrat
doribus, vena, aqua
mis ad multos pariter
ermania prope Syria
tar, & alii apponit
eto 1551 circa dicitur
prope pagum Zilan
cultorum reperiri com
ere millia. Emelice
videre iterum. Fides
is dicitur. Invenit
ipalorum framentis
oditille caeterorum
monuisse voce. In
rsam, sed dicitur
ata. Suspendunt
tarenti non quia
Hispania dicitur
ego delectat et
Troidentino accidit
im rusticus quidam
is longam hinc misse
et. Revocatus ante
re corporis affligit
XXXIV.
SIMIVUL
num est, magis
ue sectione fecit
it Vesalius. Gen
lent compellere
is caventis, et
turus aqua pro
ponit eadem
nificans, hanc
tura rerum dicitur

Horret summo opere testudinem. Hujus rei, inquit Erafmus in colloquio, quidam dedit nobis Romæ specimen. Puero suo in verticem imposuit testudinem, & pileo contexit. Dein produxit ad simium. Illico simius gaudens insiliit in humeros pueri venaturus pediculos, sublato pileo animadvertit testudinem. Mirum erat spectaculum quanto cum horrore resiliens bestia, quam expaverit, quam timide respexerit, an sequeretur testudo. Additum est aliud specimen. Alligavimus testudinem catena, à qua revinctus erat simius, ut effugere non posset, quin saltem aspiceret. Incredibile dictu quantopere fuerit discruciatu: tantum non metu exanimabatur: interdum posterioribus pedibus depellere tentavit hærentem bestiam. Tandem quicquid erat in alvo & vesica onerum rejecit. Secuta est ex pavore febris, ut nobis fuerit solvendus à catena, & aqua vino temperata refocillandus.

CAPUT XXXVI.
DE SU & SUBO.

SVapud Patagonas est bestia monstruosissima. Cattulos in dorsum admissos cauda tegit, venator cum sequitur, sic se protipit. Scrobe igitur effossa, & frondibus obtecta capitur. Capta interficit præ rabie cattulos, & clamore horrendo terret venatores. Thuret in *descript. America*. Subus à *φύλος* est, geminis armatus cornibus. In mari natantem piscium comitatur gregem, osculantur paguri, oculata multi, & astaci: ac ille contemnens amicitiam, prædam omnes esse jubet. *Gillius*.

CAPUT XXXVII.
DE SUE.

DE Sue quæ dicuntur, in pauca contrahemus. Notum nobis animal; ac in Arabia non vivit. *Plinius*. in Hispaniolam deductum, mulam æquat: *Martius*.

tyr. cornibus armatur in Æthiopia: Solipedes Illyria alit, & Anglia; mutos Macedonia. *Ælian.* Cerebrum sui pingue, decrefcente Luna demitur, auriculæ humore fellino fimili feotent. Surfum dum afpicit, filer; nam & infueta perfunditur luce pronitati affueta & anguftia quadam afpera arteria compreffa vocem retinet. *Aphrodif.* Pinguis interdum ad miraculum. Miffæ L. Volumio in Hifpania duæ in offula coftæ, XXI II, pondo pendebant, ad os à cute pes cum tribus numeratus digitis: *Plinius.* Quingentis feptuaginta totum conftitiffe libris, Crescentienfis author eft. Vifus in Arcadia, in cujus exefa carne, nidus forici, muribus partus erat. Idem Bafileæ accidit Gefnero teffe. Scilicet, Eft quibusdam animalibus fine fenfu pinguedo & L. Aproonii Conf. filio detractòs adipēs, levatumque corpus, immobili onere apud *Plinium* legimus. Quantum ad Venerem, fæpius fœtæ domesticæ, raro agreftes. Suppetit enim alimentum illis, nec multum laborant: inquirunt hæ, & per montes vagando, moleftia afficiuntur. *Plutarch.* Vtræque ita coitu perfunduntur, ut obdormifcant, & fubantes ita efferantur ut accedentes lanient. Glandes fi avidius comederint, authore *Aristotele*, abortiunt. Amicitia illis cum Crocodilo, inoffenfi ad Nili ripam obambulant. *Calcagn.* Hoftilitas cum quodam hordei in Thracia genere: non tantum enim eo abftinent, fed & excrementa averfantur ex eo. *Ariſt. in admirand.* Familiaris eis morbus grando eft & vix ulla cui non triagrana. Remedium famolum, herbam in humidis nascentem, nominavere Dryudæ: fed quia finiftra manu legere jubent, nec refpicere legentem, nec alibi, quam in canali deponere & contere poturis, fuperftitio eft.

CAPUT XXXVIII.
DE TALPA,

Magna *Talparum* in Bæotia agro Orchomenio copia. *Ariſt.* in Lebadico vicino nullæ funt, neque

que aliunde importatæ infodiunt. Visum illis deest scribit *Aristot.* at Gesnero liquido apparent oculi. *Præminent*, inquit, *extra cutim veluti puncta nigra, magnitudine seminis milii, vel papaveris, nervo affixa.* Quin & doctus quidam apud *Gesnerum* vir, in dissecta ferus aliquot se reperisse narrat, majusculis capitibus, in quibus etiam oculi. Delectantur bufonibus, & proprio exemplo testatur *Albertus*: sed ranas etiam bufonesque talpam edere mortuam, idem expertus est. In fistula lachrymali pulvere talpæ ustæ in potu dato, curatus est *Johannes à Verlin Consul Gedanensis.*

CAPUT XXXIX.

DE TATO & TIGRIDE.

Tatus quadrupes peregrina. Duro munita est cortice, squammataque testa, ita ut facile caro ejus exiri possit. Vidimus eam primo *Andreapoli Scotorum, urbis archiepiscopali, antiquissima Academia insigni, in Pinacotheca nobilis & humanissimi viri Domini Iohannis Arneti Commissariatus in Archiepiscopatu Fani Andreae Protonotarii, hospitis nostri.* Quia vero se intra testam retrahit, Erinacei Brasiliensis species existimatur. cognatū ei illud, quod in nova Hispania *Avitochli* dicitur, felis magnitudine, anatis rostro, pedibus Ericii, collo longo; grunire referunt ut suem. De *Tigride* pauca habeo quæ dicam, nisi historiam *Petri Martyri* adjicere velim, de quodam in *Dariæne* novi orbis insula. Inestabat totam viciniam homicidiis adeo, ut nemo extra domum tutus; serobi post effossæ illapsus, sudibus acutè in fundo fixis hæsit; tam adhuc validus, ut in mille frustra hastas desuper injectas confringeret. Saxi tamen post interemptus est. Caro cocta, aliquid de ea se comedisse *Ledesma Hispanus* dixit, bovina nihil deteriorem fassus. Alias celeritas illi insignis inest, ut *Zephyro* comparetur ab *Oppiano.*

CAPUT XL.
DE TESTUDINE.

Testudines apud Taprobanam sunt tam ingentes, ut una centum tria pondo pependerit. *Scalig.* Plinius vero tantas esse ait, ut singularum superficies habitabiles casas integant: atque inter insulas, rubri præcipue maris, navigent his cymbis. Tradit *Bicrius Geographus* in descriptione regionum & itinerum Africa, hominem itineris radio defatigatum, sub vesperam eminentem in deserto saxum ne a venenatis animalibus infestaretur conscendisse, qui ad lucem graviter dormiens, tribus sepe passuum millibus a quo reclinaverat loco traductus, intellexit quod subiisset saxum, testudinem fuisse, quæ interdum firma, noctu rependo pabularetur, verum adolentè ut vix percipi posset. *Leo African.* l. 9. In Cuba non rarè in tantam molem excrescunt, ut quinque vitos testa sua sustineant, & cum eis prorepant. de *Laet America* l. 1. c. 9. Martinis lingua nulla, nec dentes, rostri acie comminuunt omnia. In Hispaniola, quo tempore genitalis furor eos exagitat, è mari prodeunt. Egesta in profundam serobem arena, ter & quater centum ova in serobem demittunt. Genitali vulva jam exhausta, remittunt arenæ tantum, quantum ad ova cooperienda sufficiat, redeuntque ad marina pascua, de sobole nil sollicitæ. Ad statutos dies pullular, uti è fornicario, testudinum multitudo, solo calore Solis, sine parentum adminiculo. *Martyr.* Ova sunt anserinorum magnitudine. Caput ei abscissum, non continuo moritur, sed & videt, & si ante oculos ei manus obversetur eos claudit, & paulo etiam propius si admoveas, mordet. *Alian.* Inauditum antiquis testudinis genus, apud Turcas è longinquis regionibus allatum vidit *Bellonius*; cujus testa rara est ac pellucida, chrysoliti colorem mentiens, ex qua Turcæ cultellorum manubria efformant, tanti pretii ut etiam clayis aureis exornate non dedignentur. Insula ab

Iam-

Iambolo reperta in Oceano, versus meridiem animalia producit, magnitudine quidem parva, sed natura & sanguinis virtute mirabilia. Corpore sunt rotundo, ac testudinibus simili, duabus lineis per invicem per medium transversis, in quarum cujuslibet extremo sit auris & oculus, ut quatuor oculis videant, totidemque audiant auribus. Vnicus venter absque intestino, in quæ comesta fluunt; pedes circum habent plures quibus in utramque partem ambulant. Sanguis mirabili asseritur virtute. Omne enim corpus concisum dum spirat, hoc tinctum sanguine coheret. *Ishah. Boemus.* Colophonem huic capiti imponat fera in provincia Tlascalensi in regno Mexicano, quam barbari *Teuchtlaco?aulquin* vocant, descriptio, à Ximene prodita. Est fera, inquit iste, atrocissima, quatuor & interdum plures palmos longa, capite viperæ, ventre candido vergente ad fuscum. dorsum ipsi pardum & penè nigrum, cum radiis quibusdam fuscis, quæ in spinam desinunt. Ocyssime se movet per rupes & præcipitia, tardius in plano. Quot annos ætatis attingerit, tot sonabula posteriori parti caudæ annata deprehenduntur, quæ instar vertebrarum dorsi, sibi invicem succedunt. Icti ab hoc serpente summo cum cruciatu, intra viginti & quatuor horas moriuntur. Totum enim corpus ipsis finditur in rimas. Irritatus sonabula illa movet, & valdè tinnit. Barbari carnem illius in cibis usurpant.

C A P U T X L I . D E U R S O .

I N extrema Arabiæ regione carnivori sunt. *Strabo l. 16.* albi in Mysia; qui cum à venatoribus urgentur, halitum educunt; qui carnes putrefacit, & si propius accesserint, phlegma ore ejiciunt, quo vel suffocantur vel obcæcantur tam canes quam homines. *Arist. in mirabil.* Insignis interdum magnitudinis. Quinque cubitorum in longitudine. Maximiliano ex Lithuania

Lithuania allatum, tanta latitudinis, ut maximo compereret bovi *Vadianus* testis est. Caput illi tam infirmum, ut colapho infracto exanimetur. *Plin.* Aquam morsu vorat bibendo, degustatisque mandragoræ malis, forniceti linctû sanitatem recuperat. Majorem mure dicitur parere fortum, minorem fele, nudum, membris indiscretum *Gillius*, & rudem *Plin.* At excisus aliquando in Polonia, ad Gesnerum missus, longior erat digito, crassitudine pollicis, corpore articulado, posterioribus cruribus exceptis. *Gesnerus.* Opimo præditus habitu, latibulum supinus dorsi ingreditur tractu, & vestigia ne venatores conspiciant obliterat; In eo 40 dierum spacio extenuat corpus, quatuordecim immobiles, dextri pedis se sustentat linctû. Vbi intestinum attenuari, ut fere cohæreat, persensit, egressus Aro herba pascitur. *Ælian.* Nulla tunc cibi argumenta, nec nisi humoris in alvo minimum, sanguinis exiguæ circa præcordia guttæ. Per id tempus coctas carnes, asservatas increfcere credidit *Theophrastus.* Fœminas amat: Visus in Allobrogibus, qui comprehensam puellam, in latibulum detulit, & Venereo profecutus complexu, agrestibus aluit pomis. Mitescere, Suidrigelus Princeps Lithuanix ostendit. Vrsam enim nutrit, quæ ejus sueta ex manibus panem sumere, excursionibus in sylvam factis redibat, patensque ei ad thalamum principis via. *Volaterr. l. 7.*

CAPUT XLII.
DE VULPE.

Vulpium Caspiarum tanta est multitudo, ut & agrestia adeant stabula, ingrediantur & urbes. *Ælian.* & quidem tam cicures ut caniculorum instar blandiantur. Robustæ in Sardinia: Nam ferocissimum etiam arietem occidunt, tenerumque vitulum. *Munster.* Albæ sunt in Moscovia; fœdo in Arabia pilo, audacia insigni. Mutuo vesperi ululatu excitæ præ antes noctu calceamenta etiam rapiunt. *Scaliger.*
P Amnes

Amnes congelatos in Thracia tranfituræ, appofita ad
glaciem aure, crassitudinem conjeftant. *Plin.* Avium
gregem ubi volare confpexerint, volutato in rubra ar-
gilla corpore, ut fanguineæ appareant, mortem simu-
lant, fed confidentes in corpore fuo aviculas devorant.
Herus. Pulcibus infeltatæ, ftipula molliore affumpta,
posteriori parte immerguntur. Fuga frigidæ pulices ca-
put petunt; hoc etiam immerfo, in ftipulam infiliunt.
Qua abjefta fugiunt vulpes.

CAPUT XLIII. DE VNICORNU.

DE *Monocerote* diverfæ sunt apud authores senten-
tiæ. Dari quidam ambigunt, negant quidem, af-
firmant nonnulli. *Garzias ab Horto* Proregis Indiarum
Medicus, fimile defcripto à quibusdam *Monocerotis*
vifum animal notavit: Cornu præditum mirabili, quod
modo in finiftrum & dextrum obverteret, modo at-
tolleret, demitteret modo. *Ludovicus Vertomannus*,
duos Sultano ex Æthiopia miffos Mechræ, ad Mahume-
tis fepulchrum, fe vidiffe fcribit, cancellis obfeptos, mi-
nime feroces. Quin cornua illius multis oftentantur in
locis. Habet *Dioniffi fanum* integrum in obscuro atæ
fornice, aquæ extrema fui parte immerfum. Potanda
datur aqua cryptam fubeuntibus; ea haufta subito in
copiofum exfolvuntur sudorem. Vifitur & apud Vene-
tos in San- Marciano delubro; nec non Romæ purpu-
rea obduftum tunica. Venetum quendam Iudæum fuiffe
fcribit *Aldrovandus*, qui legitimi poffeffionem jacta-
vit, miro comprobavit exemplo. Nam circumfcrip-
to in menfa cornu fpatio, fcorpionem & araneum
immifit. Tranfite reptantes beftiæ terminum cum non
potuiffent, umbra an virtute? enecatæ funt. Defcribit
autem à *Cardano*, quod fit animal rarum, equi ma-
gnitudine, pilo *mustella fimillimo*, capite cervino, in quo
unum crefcit cornu, cubitorum trium longitudine, media
in fronte, idque rectum, in imo amplam tendens in aciem.
Collum

QUADRUPEDUM. 339

Collum illi breve, juba rarissima, & in alteram tantum partem tendens, crura veluti capreolo tenuia, &c. Plinius feram ait esse asperitima, reliquo corpore equo similem, capite cervo, pedibus elephanto, cauda apro, uno cornu nigro, media fronte duorum cubitorum eminente. Quicquid autem sit dubium in his est maximum. Nam primo varie describuntur Vnicornu genera, quæ an ejusdem sint speciei ignoratur. Sunt in India boves indivisis unguis & unius cornu, si Plinio credimus: sunt in Aonia tauri, si *Eliano & Oppiano*. Fuere in Hercynia sylva, si *Cæsari* danda fides. In Zelandam Æthiopiæ urbe, vaccarum genus unico armatum cornu in fronte, palmum longo, inque dorsum reflexo, se vidisse testatur *Ludovicus Barthema*. Cornua quod spectat, multi in illis fuci. Repertum quoddam in Arulæ fluminis Helvetiæ juxta Brugam litore. Vnicornu id existimatum, quis pro certo vendicer? Id quod *Albertus* vidit, crassitudine sesquidodrantis, longitudine decem pedum, sine spiris, cervino fuit simile. At tantæ crassitie & longitudinis cornu ad animal pertinere videretur, quod magnæ molis navem adæquet! Poculum vero quod magno Hetruriæ Duci donaverat *Alvarez Mendosa*, à *Narsingæ* Rege acceptum, ex illorum potius animalium cornu fuisse *Aldrovandus* existimat, quæ in *Bafna & Macino* Tartariæ regionibus, elephantis magnitudine visuntur. Poculi enim illius diametrum erat quantum vix utraque ambire posset manus. Plura qui de Monocerote volet, *Andream Marinum, Andream Baccium, & Casparum Bartholinum* consulat. Ego Conclusionis loco quædam de Mulo omiſſa hic adjicio. Mulos steriles esse communis est sententia; & si peperere prodigii loco habitum. Attamen in Africæ quibusdam regionibus familiares illarum habentur partus. *Varro*. Octoginta annis vixisse quendam Atheniensim monumentis apparet. Eo gavisi, cum templum in arce facerent, quod derelictus senecta, cadentia jumenta comitatu nifusque exhortaretur, decretum fecere, quo caveretur, ne frumentarii negotiatores ab incerniculis eum arce-

340 ADMIRAND. QUADRUPEL.

rent. *Plin.* Non calcitrare cum vinum biberint quidam scribere : sensu odoratus præcellunt. Hinc redeunt ejus beneficio in semitam errantes, & facilius tabidam aëris vim concipiunt, pesteque inficiuntur. *Aldrovand. l. 4. de Quadrup.* Inest illis aliquid quod muribus exitiale, si enim muli ungula domus sufficit, fugantur. Author etiam est *Columella*, ventrem & intestinorum dolorem in illis sedari visu nantium anatum. *Ponzettus* Cardinalis veneno infectum muli recenter occisi ventri includi jubet; tamdiu includi *Merantha de simplicib.* quoad animantis omnino evanuerit calor, idque aliquoties repetitis vicibus.

THAU-